

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Indenrigsudvalget 2022-23 (2. samling)
B 39 - endeligt svar på spørgsmål 6
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W www.sum.dk

Folketingets Indenrigsudvalg

Dato: 26-05-2023
Enhed: Demokrati
Sagsbeh.: BAAG
Sagsnr.: 2023-826
Dok. nr.: 600920

Folketingets Indenrigsudvalg har den 22. maj 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 6 til B 39 (Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af krav for opstilling til henholdsvis Folketinget og Europa-Parlamentet) til indenrigs- og sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 6:

”Vil ministeren oplyse den effektive spærregænse ved de to seneste valg til Europa-Parlamentet?”

Svar:

Der sondres normalt mellem formelle og naturlige spærregænser, hvor de første er defineret i valglovgivningen, mens de andre følger naturligt af de anvendte valg- og mandatfordelingssystemer. Som bekendt gælder der ingen formelle spærregænser ved Europa-Parlamentsvalg. Jeg forstår det stillede spørgsmål sådan, at det sigter til den naturlige spærregænse.

Det er herefter nødvendigt at sondre mellem to naturlige spærregænser.

Den ene naturlige spærregænse, som også er den strengeste, definerer den andel af stemmerne, som et valgforbund eller et parti skal overgå for at være sikker på at få mindst ét mandat. Normalt udtrykkes spærregænser ikke som et bestemt antal stemmer, men som en procentdel af de afgivne gyldige stemmer (hvis antal naturligvis først kendes, når stemmerne er talt op). Hvis antallet af mandater betegnes m , beregnes denne spærregænse som $1/(m + 1)$.

Den anden og lavere naturlige spærregænse definerer den absolutte undergrænse for, hvornår et parti eller et valgforbund eventuelt kan få et mandat. Om det er muligt, afhænger især af antallet af partier og deres respektive andele af stemmerne. Hvis antallet af mandater betegnes m , og antallet af partier eller valgforbund betegnes n , beregnes denne spærregænse som $1/(m + n - 1)$.

Mellem de to spærregænser er der altså et interval, hvor partier eller valgforbund eventuelt vil kunne opnå et mandat. Intervallet bliver mindre, jo færre mandater der skal fordeles.

Ved Europa-Parlamentsvalg kan partier indgå valgforbund, hvilket betyder, at der er to runder af fordeling af mandater. Mandaterne fordeles i begge runder ved brug af den d'Hondtske fordelingsmetode.

Først fordeles mandaterne mellem valgforbundene og evt. partier, der ikke indgår i valgforbund. Herefter fordeles eventuelle opnåede mandater inden for valgforbundene.

Mandatfordelingsreglerne i Danmark for valg til Europa-Parlamentet er de samme som ved kommunal- og regionalvalg. For nærmere om metoden for mandatfordeling kan jeg derfor henvise til Christine Boeskov, Nicoline Nyholm Miller og Jørgen Elklit, Lov om kommunale og regionale valg med kommentarer, 2021, s. 527-532.

I de følgende tabeller er beregningerne for de to naturlige spærregårnsrer ved Europa-Parlamentsvalget i 2014 henholdsvis 2019 illustreret.

Europa-Parlamentsvalget den 26. maj 2019

Spærregårnsrer ved første runde – for valgforbund og partier uden for valgforbund		
		I procent, afrundet
Gyldige stemmer i alt	2.758.855	
Spærregårnsre 1 udregnes $1/(14+1)$, dvs. 1/15	183.924	6,67 pct.
Spærregårnsre 2 udregnes $1/(14+5-1)$, dvs. 1/18	153.270	5,56 pct.

Spærregårnsrer ved anden runde – for partier i valgforbund		
		I procent, afrundet
Valgforbund AF		
Gyldige stemmer	957.540	
Mandater	5	
Spærregårnsre 1 udregnes $1/(5+1)$, dvs. 1/6	159.590	16,67 pct.
Spærregårnsre 2 udregnes $1/(5+2-1)$, dvs. 1/6	159.590	16,67 pct.

Valgforbund BÅ		
Gyldige stemmer	370.893	
Mandater	2	
Spærregårnsre 1 udregnes $1/(2+1)$, dvs. 1/3	123.631	33,33 pct.
Spærregårnsre 2 udregnes $1/(2+2-1)$, dvs. 1/3	123.631	33,33 pct.

Valgforbund CIV		
Gyldige stemmer	879.440	
Mandater	5	
Spærregårnsre 1 udregnes $1/(5+1)$, dvs. 1/6	146.574	16,67 pct.
Spærregårnsre 2 udregnes $1/(5+3-1)$, dvs. 1/7	125.635	14,29 pct.

Valgforbund NØ		
Gyldige stemmer	254.004	
Mandater	1	
Spærregæræse udregnes $1/(1+1)$, dvs. $1/2$	127.002	50 pct.
Spærregæræse udregnes $1/(1+2-1)$, dvs. $1/2$	127.002	50 pct.

Europa-Parlamentsvalget den 25. maj 2014

Spærregæræser ved første runde – for valgforbund og partier uden for valgforbund		
		I procent, afrundet
Gyldige stemmer i alt	2.276.694	
Spærregæræse 1 udregnes $1/(13+1)$, dvs. $1/14$	162.621	7,14 pct.
Spærregæræse 2 udregnes $1/(13+5-1)$, dvs. $1/17$	133.923	5,88 pct.

Spærregæræser ved anden runde – for partier i valgforbund		
		I procent, afrundet
Valgforbund ABF		
Gyldige stemmer	833.499	
Mandater	5	
Spærregæræse 1 udregnes $1/(5+1)$, dvs. $1/6$	138.917	16,67 pct.
Spærregæræse 2 udregnes $1/(5+3-1)$, dvs. $1/7$	119.071	14,29 pct.

Valgforbund CV		
Gyldige stemmer	588.102	
Mandater	3	
Spærregæræse 1 udregnes $1/(3+1)$, dvs. $1/4$	147.026	25 pct.
Spærregæræse 2 udregnes $1/(3+2-1)$, dvs. $1/4$	147.026	25 pct.

Det bemærkes i tilknytning til tabellerne, at det alene er spærregæræsen ved første runde for valgforbund og partier uden for valgforbund, der er relevant for partier, som ikke er i valgforbund.

De to fordelingsrunder og de to forskellige spærregæræser skal ses i sammenhæng og kan ikke benyttes uafhængigt af hinanden.

Til eksempel kan nævnes, at Det Konservative Folkeparti og Enhedslisten blev valgt ind i Europa-Parlamentet ved valget den 26. maj 2019, selvom begge partier havde fået mindre end 183.924 stemmer, som ellers er den øvre naturlige spærregæræse ved den første runde. Det skyldes alene det forhold, at partierne var i valgforbund

med andre partier. Hertil kom, at Enhedslisten også havde færre stemmer end første fordelingsrundes nedre spærregrense, hvilket kun understreger, at de to fordelinger er dele af et samlet fordelingsystem.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde